

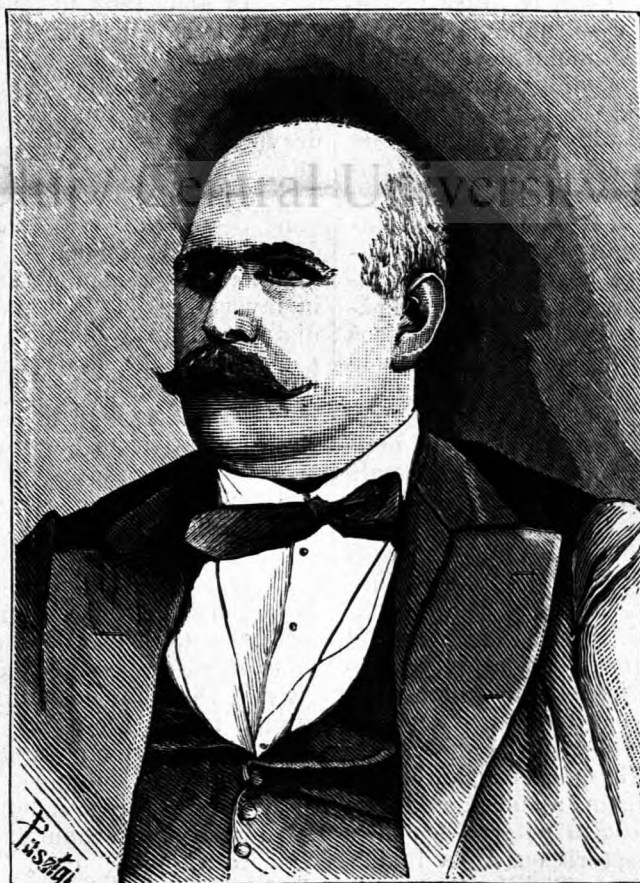
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
5 iuniu st. v.
17 iuniu st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea:
Strada principala 375 a.

Nr. 23.

A N U L XXIV.
1888.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Iacob Bolega.

Iacob Bologa.

1817—1888.

Na născut în 7 decembrie 1817 din părinți liberi în comuna Marpod din fundul regiunii (scaunul Nocrichului.) Primind elementele în școala sătescă din locul său natal, bunii săi părinți — vedându-i agerimea și dorul nespuse de-a învăța — l-au trecut la școlile din Sibiu, unde l-au susținut tot timpul până la absolvirea cu distincțiune a școlilor medii cu pâinea adusă în desagi. Ședând în Sibiu la casele povățitorului sau filoromân Gyergyai, își adoptă cele trebuincioase prin instrucții câștigate la insistențele recomandării a profesorilor săi, cari așteptau cu laude zelul și sirguința sa în studii. Indemnați prin aceste așteptări, decanul catolic Iacoby și urmașul său Schlauch și nu mai puțin ceilalți superiori ai școlii atrag asupra-i atențiunea fericitului episcop Moga, a cărui simpatii și le-a știut de-a și-le asigura, încât după trecerea sa la studiile academice în Cluș, de câteori se rentorcea în ferii acasă, era chemat și îmbrățșat din partea episcopului la curte. După terminarea humanioretelor în conștiința, că dreptul e ceea-ce i lipsește și caută românul împilat, se dedică carierei juridice și sfârșindu-și cu eminent succes studiile la academiă din Cluș, se susține mai ales ca instructor în frunțașă familiă a primarului Agoston. Din acest timp se datază legăturile sale de intimă amicităție cu întregul tineret, dar mai cu sēmă cu nemuritorul Avram Iancu. Costi G. Ioan, Sēcăreanu, E. Măcellariu și Pantazi — amicităția păstrată cu scumpătate până în ultimele momente ale vieții!

Fiind după terminarea studiilor cancelist la tabla reg. din Murș-Oșorheiu, ia parte activă la plămădirea mișcărilor de-aici inițiate a anului 1848, când participă la memorabila adunare de pe »Câmpul libertății« ca unul din secretarii acesteia. Ales prin aceeași ilustră adunare de membru al deputațiunii esmise la tron și ca secretar presidial al fericitului A. br. Șaguna, — în care post eminent de încredere îl chemase episcopul său în vederea învățatului său zel pentru cauza națională și bisericescă — în curând plecă cu acesta și cu deputațiunea la Olmütz, Praga și Innsbruck. Rentors de-aici împreună cu episcopul Șaguna prin Galiția, Bucovina, Moldova și Muntenia și împărtășind cu acesta pericolele călătoriei isvorite din conflagrațiunea generală eruptă, — intră în conexiuni politice cu frunțașii nēmului nostru din aceste provincie și ajungând la Sibiu își află casa — intru tôte întocmită pentru ca să se căsătorească — despoiată cu desevărșire prin insurgenți.

După restabilirea ordinii, intrând în serviciul statului ca concipient la locotenență și atașat guvernorului br. Wohlgemuth îl însoțește în călătoria sa întreprinsă pentru liniștirea spiritelor prin întreaga Transilvania, dându-i-se prin acesta prilej de a trage luarea a aminte a guvernorului asupra ranelor înfipte prin revoluțiune poporului român, a indică mijlocele și a stărui — după cât i-a fost în putere — pentru alinarea lor. În 1851 s'a căsătorit cu Anna Bădilă, fiica protopopului Mercurei Petru Bădilă. Cunoscute fiind la locurile competente aptitudinile sale, în a. 1853 e înaintat de consiliar la tribunalul cerc. din Deș și după un an la postul de consiliar la tribunalul provincial (Landesgericht) din Sibiu. În aplicațiunea din urmă ca jude investigător ș-a atras prin neobosită activitate, *probată* imparțialitate și deosebita sa pētrundere într'un șir de casuri grave — astel atențiunea superiorilor și cercurilor decizătoare, încât la 1858 îl vedem avansat consiliar la curtea de apel a țerii.

Ales în 1861 în primul comitet permanent național, când guvernul — condus pe-atunci de contele Mikó — revenise asupra fusiunii Transilvaniei decretate la a. 1848, acest comitet esmite din sinul său o delegațiune compusă din Iacob Bologa, dr. I. Raț și secretarul său E. Măcellariu, ca să prezenteze în numele națiunii române suplica adresată Majestății Sale, în care accentuându-se plângerile românilor, se cerea intervențiunea pré-innaltă în contra mișcărilor unioniste din nou resuscitate. Numai după învingerea multelor pedeci, puse la cale de cancelarul ardelean br. Francisc Kemény, care denegă categorice esoperarea audienței și numai la mijlocirea cavalerului Schmerling, mai ales înse la intervențiunea A. S. archiducelui Rainer — de piă memoriă pentru noi românii — i-a succes deputațiunii a străbate cu adresa sa la locurile destinate. Nu se pōte trece cu vederea un remarcabil episod întemplat la ocaziunea prindării adresei și adecă: M. Sa după repețiunea cuprinsului petițiunii și anume ca Majestatea Sa să nu incuviințeze sub nici o împregiurare uniunea Ardealului cu Ungaria decretată sub cunoscutele auspicii la dieta din Cluș (art. de l. I din 1848) și la cea din Pojon (art. de l. VII 1848), M. Sa atingând grațios cu mâna umērul reposatului — conducătorul și oratorul deputațiunii — rosti între altele memorabilele cuvinte: »Sagen Sie Ihren Committenten, dass die Union Siebenbürgens mit Ungarn *niemals* zu Stande kommen wird.«

În anul 1862 fu denumit protonotar (?) și îndată după aceea consiliar la tabla din M. Oșorheiu și până a nu plecă la locul destinațiunii sale primă denumirea de consiliar la guvernul țerii din Cluș, unde împreună cu baronul L. Popp, Alesandru Lazar și a. desvōltă cea mai întinsă activitate pentru salvarea intereselor românești.

Fiind ales după restaurarea autonomiei transilvane deputat al scaunului Nocrich la dieta sibiiană din 1863/1864, își dă — stând neclintit lângă cauza națională — concursul său pentru memorabilele legi în favorul egalei îndreptățiri. Ales din sinul acestei diete în a. 1863 membru al consiliului imperial, ia parte activă la deslegarea cestiunilor, ce atingeau interesele românești.

Aprețiată fiind la cele mai innalte locuri laborioasa sa activitate pentru binele obștesc — a fost decorat în recunōșcerea estraordinarelor sale merite pentru tron și stat cu préinnaltul ordin de cabinet din 1 decembrie 1864 cu ordul »Corōna de fer« cl. III.

În a. 1865 primește denumirea de consiliar aulic la cancelaria transilvană — secțiunea de justițiă (oberster Gerichtshoff für Siebenbürgen) în Viena, unde stăruește cu tot adinsul în sfera sa pentru gravele chestiuni de natură obștescă, ce se agitau pe atunci. Inițiat fiind prin fericitul mitropolit Andrei pașii pentru revindicarea vechii mitropolii, în conțelegere cu A. Mocsonyi, Moldovan, Dobran ș. a. se folosese de întreaga influință a distinsei sale pozițiuni întru realizarea scopului.

În a. 1866, când Pruii stau înaintea Florisdorfului, tribunalul suprem transilvan e transpus sub impresiunile schimbatei situațiuni politice la Cluș, unde se transferază și reposatul.

În a. 1867 pensionat cu schimbarea sistemului, se retrage în viața privată la Sibiu.

Dadat la neobosită activitate, se consacră cu cu totul poporului său întru tôte întreprinderile și pornirile, prin cari i s'ar putē ridică și amelioră starea.

Ca membru al reprezentanței săsești dela 1861 — 1871, ales fiind din cercul S. Sebeșului, își aredică

vocea în adunările conflului pentru recunoșterea drepturilor române din fundul regiunii; în conștientizarea cu colegii săi români, izbutește a obține ajutoare, a îndupleca universitatea la împăcirea echitabilă în lungile procese de păduri portate cu comunele românești din margine și contribuie în mare parte la decretarea actului celui mai însemnat: conștientizarea din 1 mai 1871, prin care însăși universitatea — compusă din o preponderantă majoritate săsească — recunoștea averea universității drept avere comună a celor 11 scaune istorice fără deosebire de naționalitate și confesiune.

Sorțea politică a poporului român a fost pururea una din principalele sale preocupări. În parte activă la demarcarea liniei de conduită politică în conferința națională de la Mercurea și e desemnat în comitetul permanent. Ca hotărât aderent al programului național, e ales până în vremile mai recente în toate conferințele naționale.

Fiu devotat al bisericii sale, nu încetă a urmări — întreaga viață — cu zel dezvoltarea instituțiilor bisericești, contribuie la zămislirea și introducerea statutului organic, e ales fiscal consistorial și deputat la toate congresele naționale și sinodale arhiepiscopale. De la pensionare încetează până în vremile din urmă, conduce comitetul parohial din Sibiu-cetate. Caracteristic pentru devoțiunea sa religioasă e faptul, că — conformându-se din fragedă etate până la vârstă târzie frumosului obicei din bătrâni — de câteori îl află o țară de sărbătoare la sate, îl vedeai ședând în strană și laudând mărirea lui Dumnezeu.

Încă de la înființarea Asociației transilvane pentru literatură și cultura poporului român membru al ei, în parte la toate adunările generale și ales vicepresident, parte ca atare parte ca președinte conduce aproape 2 decenii comitetul și prezidează la adunările generale de la moartea fericitului br. L. Popp încetează, călătorind spre acest scop fără pregetare chiar și la adânci bătrânețe în cele mai îndepărtate unghiuri ale Transilvaniei, fără a cruța ostenelă și cheltuieli. Cunoscută e întregii lumi românești viața preocupată, de care era cuprins până la moarte pentru sorțea Asociației. Abstragem de la detaliile, ce sunt românilor în viața memorie și înregistrăm simplu, că în una din ultimele zile a vieții, chemând la pat pe veteranul secretar al Asociației dl. G. Barițiu și secretarul dr. I. Crișan, le lăsa la inimă viitorul Asociației în cuvintele: »Grijiți de Asociație.«

Vedând și convins fiind împreună cu alți conștientizați ai săi, că progresul unui popor se condiționează prin bunăstarea lui materială, participă la fondarea bancei de asigurare »Transilvania«, în a cărei direcțiune funcționează până la moarte. În anul 1871 ca unul din inițiatorii institutului de credit »Albina« își dă concursul său și pentru acesta creațiune și ales fiind, după retragerea dlui A. Moesonyi, președinte, o conduce de la a. 1874, având bucuria și mângâierea de a vedea un șir lung de ani progresiva dezvoltare a acestui institut și de a observa, cum săvârșită întreaga mișcare națională-economică din Transilvania, grupându-se cu încetul în giurul lui alte 13 bance făcute după chipul și asemănarea și cu concursul »Albinei.«

Ales la 1875 în reprezentanța fundației Gozsdu, în parte neîntrerupt la lucrările aceleia.

Dar mai pe sus de toate tot timpul — atât ca funcționar cât și în retragere — a fost cel mai bun și devotat amic al țeranului român, care în toate necazurile și lipsurile alerga la dânsul și-i cerea intervențiunea la judecătoria, administrațiune, corporațiuni și singurateci. Resplătit cu alipire servitiile sale, ajunsese de-aș câștiga o întinsă popularitate la

poporul dela țară. Țărănimea îl numea: »Domnul nostru« și când zăcea în sicriu, nenumărați au fost țeranii, cari au deplâns pe »domnul nostru cel bun« — și cu adevărat al lor a fost cu toate simțimentele inimii sale. Căci știut este tuturor sibiienilor, că mai ales în zile de țerg de dimineță până în seară unul eșia altul intră cântându-și povestă și îndrumare. Comunele din giurul Sibiului mai ales de mijlocirea lui se folosiau în procesele lor și rezultatele ajunse la împăciriile cu universitatea săsească, cumpărarea bunului din Tălmăciu și alte nu mai puțin remarcabile cazuri, dovedesc îndestulul său fără motiv. Caracteristic pentru popularitatea rară a fericitului și încrederea generală, de care era încungiurat e faptul vrednic de amintire, că în o diferență de hotărâre lung timp agitată între comunele Rod și Apold, ambele părți litigioase l-au ales arbitru și trebuia să se reguleze spre generală îndestulare.

Ca vechi membru al comitetului permanent din com. Sibiului purta cel mai viu interes pentru binele obștesc și întreprinde cu diferite ocazii în serviciul dezvoltării economice a părților Sibiului călătorii și anume: la București, Peșta, Viena pentru obținerea joncțiunii căilor ferate prin T. Roșu, și chiar puțin înaintea morții sale urmate la 30 mai a. e. călătorește în cauza regulării Oltului.

Inzestrat cu un caracter mai mult dispus spre voioșie, străplântă acesta asupra întregii societăți. Idealul său era: conviețuirea cu frații, ce indică și cântecul său: »Ecă acum, ce e bun, și ce e frumos, fără numai a trăi frații împreună.«

Adevărul și minciuna.

Adevărul, sub o zdrăcnă,
Intr'o țară privă cu dor
Omenirea, peste care
Fuse drept stăpânitor.

Tineri, chiar bătrâni din cale-i
Se-abăteau cu nepăsare;
Înse el, zvârlit uitării
Îi privă cu intristare.

Din acei ce-l adorară,
Nimeni nu-ș mai amintia,
Că stăpânul de-altă dată
Fără sprijin rătăcia.

Dar minciunea, îmbrăcată
Cu podobe strălucite,
Îl zări cum sta sub lanțul
Văcurilor ne-mblânzite.

— Adevărul! ea-i țise,
Pentru ce ești gânditor?
Ai avut un tron, putere...
Ați te ved un cerșetor...

Adevărul îi respunse:
— Numărat-am zile multe
De când cruda omenire
Nu mai vră să me asculte!...

Ea mi-a usurpat puterea,
Ți-a dat ție tronul meu,
Ca să faci un iad din lume
Ș-un demon din Dumnezeu.

Vrënd să cer o locuință,
La bogat in van am fost,
Dar săracul avu milă:
El mi-a dat un adăpost.

— Adevér, urmă minciuna,
Vin aci, sub haina mea...
Nu ai témă! Vei fi mare!
Tron? Putere? Vei avé!...

Prin palate strălucite
Lângă mine vei pătrunde,
Èr la mesele bogate
Sub minciuni te vei ascunde.

— Nu!... Mai bine sărăcia,
Imbrăcat ca cerșetor,
Decât orbă tărătoare
La bogatu 'nșelător!

Mergi, — plănéză-asupra lunei,
Căci te-a vrut stăpânitoare!
Fii ce ești, rămâi minciună
Négră și injositoare!

In coliba unde plânge
Tot săracul cu amar,
Eu voi sta cu el la mésză
Și vom hé dintr'un pahar!

Th. M. Stoenescu.

Dina satului.

— Novellă. —

(Incheiere.)

VIII.

— i veđi cumetră s'o ales bobu de mazere, veđi
că nu-i adevérat, ecă Mărgărinta se mărită. O
pețit-o Ionel și s'o primit.

— Ce spui! că ȃeu mi-oi face cruce cu stânga,
că cu drépta-mi fac in tóte ȃilele.

— Ia, ȃic bine, și apoi preutésa inzestréză din
belșug.

— Vorbă să fie — grăi Smaranda torcënd din
furcă — par că preutésa n'are cinci de inzestrat, o
pălit-o pomana; dar eu par că odată am auȃit, că cu-
cónei fi frică ca să nu ieie cuconașul pe Mărgărinta și
póte ca să-l scape, o inzestréză pe sub mână.

— Ei, o fi și asta — grăi Mărióra legănându-și
pruncul ce-l avea pe brațe — da eu șćiu una și
mai bună, ci că cuconașul o fost la Irina, că i-o
spus verde in ochi să nu-și mărite fata, că vré să-o
ieie cu cununie, că partea lui de avuție i-o trece lui
Ionel...

— Ei, cumetră, mai creȃi tóte palavrele, ia or
fi minciuni iscodite de fată ca să se laude.

— Ba minciuni nu-s, că dór eu l'am veȃut cum
te veđ pe dumnéta, pe când eră sánetos, cum se tot
purta până tărȃiu pe la ușa ei, și-i slab și istovit ca
Vinerea strimbă. Acú er s'o imbolnăvit și o plecat
in těrȃ și de aceea dau zor iștia cu nunta.

— Vré să ȃică nu-s aici!

— Ei, să fii sánetósă, ba încă de vr'o doue
șeptémâni, ci că cuconașul fi strașnic de bolnav, tot
pe cóste-i, o recit colindând pe la casa ei, d'apoi
vre-o vlagă nu eră, nu-l vedeai, o mână de om, nu-
mai straele cât il mai arătau și cum altfel dór ci că
tată-seu o murit nebun. Ionel pe lângă ȃensul pare
că-i un brad, dá is mai pritriviți doi țerani.

— Ce țerani, că dór și ea-i boerită.
— Ei, cine-o mai șćie, că dór noi am crescut-o
— ehei, ecă și a noștri se intorc acasă. »Séra bună.«

IX.

— Ei, ați petrecut bine la nuntă?
— Deie Dumneȃeu când mi-a fi mai reu să-mi
fie tot așa, și acú me ustur tălpile de joc, așa nuntă
frumósă, ba încă de la aste s'o mai vestit și alta.

— Care?

— Ia, fata lui Sandu și cu Gheorghieș a Pin-
dei, da mai e zabavă, dá, să-și mai móie căpétieiu
flecău.

— C'apoi au dreptate, fi așa de sărac.

— Dómne, lele, da care óre dintre noi fi mai
cuprins?

— Ei, să fie in plin și cu noroc, da aud că Io-
nel ș-o făcut odihnă bună, o casă cu patru încăperi,
cu tindă și pridvor, și tóte gem de lucruri, d'apoi
ograda plină de vite, păsări și coșere, așa noroc
halal să-i fie...

— Da șćii că cuconașul n'are habar de asta, fi
tot pe cóste.

— Ian — lei.

— Da Irina și Gheorghe ce ȃic, ce fac?

— Ei, ce aș ȃice și eu de aș face ca ȃensa la
casa fetei mele, ia șěd și li se móie ciolanele in
bine și 'n belșug.

— Da Ionel?

— Ei, me mai intrebii, părea că inebunise, par
c'o sórbe.

— Da Mărgărinta?

— Și ei, l'o uitat pe cuconașul, da par că-o
pré plâns. Da ce mirésă nu plânge!

— Și-i departe satul unde s'o mutat?

— Departe, mergi c'am din țori și până la sóre-
apune și ce sat frumos, fi intre déluri și casa lor
vine pe un dâmb, și o livadă, lele, tot sub crâng
ai să te umbrești. Ia, zurgălăi — se intorc boerii de
la těrȃ, pesemte s'o mai inhiripat mititelul, nici șćie
că i-o sburat vrabia din palmă. Ei, să auȃim de
bine.

— Nópte bună.

X.

S'a mai muiat gerul și pământul a inghițit o-
métel, vėzduhul inse e tot innădușit de piclă ȃesă
și rece.

Radu e mai in voe și după mii de rugăminti
in ascuns, doctorii au stărut pe lângă Rucsanda să-l
ducă la țeră, spuind că aerul fi va prii. Rucsanda
acum e liniștită, că fiul ei nu mai aducea vorba in
partea Mărgărintei, credea că a uitat-o, și că de pri-
ință i-au fost sfaturile boerilor pe care i pusese ea
pe sub mână să-l dojenésă de cele întemplate.

Radu acum mai mult e in gânduri decât in
vorbă, și cu liniște tainică își urzește plăsmuirea
viitorului seu.

Eră inspre apus de sóre când surugiul cu poc-
nituri de harapnic vesti că eră la scară.

Rucsanda și Radu se coboriră și in curënd erau
pe drum inspre moșie.

Amurgise de tot când luminile satului incepuse
a se zări, pentru Radu cerul se coborise pe pământ
in depărtate lumini și cum rătăcitul își caută stéua
călăuză, astfel și el privind lacom, caută să ghicésă
lumina casei Mărgărintei.

Ajunși, ei își uréză nópte bună, și se duc in
odăile de culcare, căci e tărȃie vreme. Rucsanda găn-
diă — óre ce-o ȃice Radu când va auȃi că ea s'a
măritat, ori de-i va păré reu — dar copiilor le
trece.

Radu în odaia lui de abia așteptă să audă că s'au liniștit, înse nu da răgaz dela feréstă și cu toate că doctorul i dăduse de grijă, ca noptea să nu esă, dorul înse nu întrebă judecata și cum a tăcut vuetul casei, el încet a eșit, fără ca nimeni să-l vedă. Și s'a tot dus oprindu-se de multe ori ca să-și iaie suflet de tare ce-i bătea inima și-i tremurau picioarele.

Părea că-i stă norocul de se opriă o clipă, când își simția sufletul atât de pornit într'un trup atât de slab și pătimaș. Cu toate acestea se silește să ajungă mai curând, luminile satului sunt atât de 'ndemărtătoare!... Dar etă-l aprôpe — mai aprôpe — apoi printre ele, se oprește — și de-odată cu el tot sângele în vine. — »E casa ei« și i se pare că ei dorm, er nu că e pustie. Făr de voe apucă de clêmpă, ușa se deschide și el șoptește: »Mărgărintă«, nici o mișcare și nici un glas nu-i răspunde în pustielnica tăcere, atunci fără de sine rănește: »Mărgărinto«, dar și acum ca și înainte pustiul i răspunde. Tremurând scapă din mână ușa ce se repede lovindu-se de părete; și în pustiul resunet se aud stînsele lui șopte:

— »Ah! mi-ați rupt inima.«

Glasul vecinei Soltana îl face să tresară, apoi er se potolă șoptind »nu, nu-i a Mărgărintei!«

— Cine-i? întrebă a doua oră Soltana, eșind pe pragul ușei.

— Eu, Soltană, — grăi el respicând cuvintele de tare ce tremură — dar unde-i... Mărgărinta?

— Mărgărinta? să-i fie de bine, s'o măritat!

— Cum? Mărgărinta să se mărite?

— Dômne păzește, d'apoi dumneta nu erai s'o iai, las că știu și eu, dór gura preutesei îi gura satului; ian vină 'n casă să-ți spun eu cine-i Mărgărinta, ore ce te mai port cu vorba, ia, cum îmi țipă pruncul. — Și cu aste cuvinte peri de pe prag, er el o urmări nedumerit șoptind: — Ce pôte să fie?

După câtva, ca un muget se auđi în casă, apoi niște cuvinte repeđi și tari, tot mai tari, până ce umplură resunetul, când Radu se arată pe prag, alb ca o nălucă cu ochii incremuniți și mari cât și orbită, cu pumnii încleștați, er buzele-i tremurând șoptiau: E adevărat, ei i sêmênă, chiar chipul ei, serman copil pe cât e de mare iubirea mea, pe atât de adâncă e și prăpastia între noi. — În tine sădite trei ființi, mamă, soră, și iubită. — Dar iubită etă tot ce a ramas, icôna celor dintei s'au stînsin tine — nu, nu poți fi a mea.

— Ian las cuconășule, vai! secă-mi-ar limba, ian cată ce poznă am făcut și — remase pe prag privind în urma lui sub argințiile raze ale lunei. S'ar fi luat după el, înse eră singură acasă, și copilul bolnav. Radu mai mult fugia, nu mai eră cel pătimaș și slab, atât se imputernicise, dar de-odată se opri în drum ca și cum s'ar fi lovit de ceva când zări curtea.

»Mamă« șopti el — nu, nu, dór mama n'a fost mamă. — Și tot merge înaintea nu înspre curte și nici înspre tîrg, ci înspre grădina cu arbori drepti și nalți, cu cărări înguste și cu iazul adânc și limpede în care cerul își resfrânge luminile...

În curte nu se aude aceea ce afară se petrece în taină, și Rucsanda ingenunchiată își face rugăciunea și mulțamește cu suflet plin de credință lui Dumnezeu, că i-a împlinit gândul și încet șoptește: »Ce asemănare, noroc că de timpuriu mi s'a cărunțit pèrul și m'a ciupit vèrsatul, cât ai mai iubit-o fără a ști în amintirea cui. Cum s'ar fi putut lua?...«

Apoi liniștită se culcă privind cât de gingaș se îngân printre zăbrele argințiile raze ale lunei, făr a ști, că tot acele raze se jucau și pe ochiurile ce rotia iazul înspre apus.

Adela Xenopol.

Potirnichea.

— După cântecul grecesc *Perdică-mu.* —

Potirnichea mea frumoasă
Ce'n păduri tu zbori mereu,
Lațuri mari îți voi intinde
Să te prind din zborul teu.

Și decă 'n lațu-mi te-oi prinde,
Atunci am să te hrănesc
Numai cu zăharicale,
Puica mea, chip ângeresc!

Spune ochii mei, ce ai tu?
Îți-mi lumina mea, ce vrei?
De ce griji sufletu-ți bate,
Și de ce mórtea o cei?

Și decă eu sînt pricina,
Spune-mi-o să me omor,
Să m'arunc în apa-adâncă,
Ca să veđi cât te ador!

N. A. Bogdan.

Un sacrificiu fără rezultat.

— Novelă de L. de Lasserre. —

(Înceiere.)

IV.

Ión eră deja ca acasă în castel. Luciu îl primii ca pe un frate. Hermina deveni mai veselă, inima i bătea mai tare ca pân'acole; Maria înse deveni mai palidă și se uscă din ți în ți. Ión nu vedea decât tulburarea adorabilă a Herminei.

Numai bóla Mariei, care creșcea din ce în ce, turburá fericirea lor.

Doctorul Gerom ȃcea, că sórele meridional i va redá sánětatea.

Toți sperau.

Ión ancă iubiá pe Maria și doriá să trăescă, șciea că mórtea ei ar face mare durere Herminei.

Intr'o séră Ión sosi mai iute la castel decât de ordine, și ca să trecă timpul, se preumblă în parc până va sosi ora în care putea intrá.

Umblă cât umblă, timpu-i părea fórte lung și-ș luá pașii cátră castel; chiar când voi să-ș pue piciorul pe scară, vèđu pe Hermina coborînd; acésta cufundată în cugete nici că-l observá.

— Hermina! — ȃise el încet.

Ea se cutremurá la auđul acestui glas iubit, se apropiá de el și-i intinse mâna. Ión o luá de braț și o conduse sub arborii recoroși ai parcului.

Ión vorbiá multe cele și Hermina îl ascultá fără a-l intrerumpe.

Inserá. Luna resári și argintă tot parcul, și ei porniră cátră castel. Mergend, Hermina observá o umbră nêgră, se uitá mai bine și vèđu pe Maria răđimatá de un stêlp de marmore.

— Pentru ce stai aici singurá? — o întrebá Hermina, — șeđi, ȃise ea dându-i un scaun.

Maria înse o respinse și salutând abia pe Ión, se retrase pretecestând obosélá mare.

În altá ȃi apoi urmă schimbarea grabnică, ce am descris-o.

V.

În ȃua urmátóre când veni Ión la castel, aflá pe Hermina fórte tristă și cu ochii roșii de plâns.

— Pentru ce ai plâns, iubită? — o întrebă el.

— Ah Maria e foarte bolnavă și numai un miracul o poate scăpa, — răspuse ea.

El voi să se apropie de ea să o mângâie, inse ea se sculă și voi să eșă.

— Ce, te duci? — întrebă Ión, stându-i în cale.

— Da, am lucru; nu me rețin.

— Te rog, încă un minut.

— Ce să aștept? — întrebă ea rece.

— Ce s'a întâmplat aicea de eri s'eră? Pentru ce atâta recelă? Imi pare că preumblându-ne eri în parc, ai dis că me iubești.

— Eu să fi dis că te iubesc? Nu știu.

— Așă dar séu eu sânt nebun séu dta îți bați joc de mine.

Hermina făcù un gest de protestare.

— Eri, — continuă Ión. — ț-am declarat amor și departe de a me respinge, m'ai ascultat.

— Nu-mi aduc aminte de asemenea lucruri; e adevărat că eri ne-am preumblat în parc. Dta mi-ai depins fericirea cu care ai incungiurá soția iubită, mi-ai descris pe aceea care-ți posedă inima și în persóna cea descrisă am cređut a recunósce pe Maria.

— Ai cređut numai. Ah fatală eróre. Eu te iubesc pe dta și nu pe Maria.

— Veđi, nu faci bine: Maria te iubesc, de când numai te cunósce, eu inse de mult am decis să me retrag într'o mănăstire.

Și fără a așteptá respunsul tinerului, eși. Acuma decă sacrificiul a fost implinit, avea frică să nu se descopere adevărul.

Să mergem în chilia Mariei. Ea dormia; somnul i erá foarte agitat. Și pe cine vedem la patul ei? — pe Ión, cufundat în gânduri părea a așteptá deșteptarea Mariei. — În fine se tređi și erá foarte surprinsă la vederea lui Ión.

— Dta aicea? — întrebă ea cu uimire.

— Da, suflet iubit, eu vin să-ți ofer amorul meu.

— Dta? amor — mie? — întrebă ea tot mai surprinsă.

Intru aceste venise contesa de Lescar: Iubește-l, iubesc-l, — dișe dēnsa, — că este cel mai nobil suflet ce numai cunosc.

— Ah voiesc a trăi! — strigă Maria insufletită de bucurie.

Hermina zimbì și părea, dar numai părea, a fi fericită.

VI.

Minune s'a întâmplat, Maria se întremă. Într'o s'eră toți ședeau la olaltă și vorbeau de viitor, Ión încă erá cu ei, inse nu-ș putù ascunde tristēta și urmele cari le-au lăsat grigea pe fruntea lui deschisă.

— Fiind că e vorbă de viitor. — dișe Hermina, — și eu ve fac cunoscută voința mea firmă de a intrá în mănăstirea carmelitelor din N.

Toți își esprimară supriinderea, numai Ión remase tăcut și nemișcat.

— De unde vine, iubită, caprițiul acesta estravagant? — întrebă contesa.

Hermina tăcù.

— Ce? tu vrei serios a părăsi familie, amici și avere, pentru a te închide într'o mănăstire? Ascultă-me, iubită, abđi de hotărîrea acēsta. Tu te supui ađi unei abstracțiuni necugetate și mai târziu pôte să-ți pară reu de acest pas.

— În veci, mătușă dragă, — răspuse ea firm.

— Este de prisos a contrađice Herminei, — dișe Maria sincer. Eu cuget, că amorul cătră noi toți ar fi destul ca ea să nu doréscă o despărțire eternă.

— Ah! Marie, de ai ști cum ve iubesc, nu m'ai acusá de nerecunoștință, — dișe Hermina îmbrățoșându-o.

O lună după acēsta scenă Ión se cunună cu Maria și a treia di după cununie Hermina intrá în mănăstire.

Intr'o di ședēnd și rugându-se lui Dumnezeu în micuța cellă a ei, căpētă o scrisóre în care i se anunță mórtea Mariei.

— Ea s'a stins din viētă într'o s'eră de tómnă, după ce frunđele îngălbinite căđură de pe arbori.

— Ah! sacrificiul meu a fost indeșert, ea a trebuit să móră! — strigă ea desperată și se uită în giurul ei, inse nu vedù decăt zidurile nalte a celei sale, cari o despărțiau pentru totdeuna de lume și fericire.

Letiția Medan.

Grivița.

(Urmare.)

Din di de diminetă comandantul armatei de Vest erá pe câmp, în inspectarea pozițiunilor și bateriilor. Pe la amieđi sosiră erăș împératul Alesandru și marele-duce Nicolae, și se opriră la observatorul unde stătuseră în ajun. Domnitorul inspectând la ora 1 d. a. pozițiunile divisiunei a 4-a, vedù aci că intrēga artileria a acestei divisiuni nu luá parte la bombardare, și 2 baterii trebuiseră să se retragă în rezervă din cauza pozițiunei unui *redan* turcesc care flancá tabia Abdul-Kerim, și, prin focul seu de infanteriá, la 900 metri de pozițiunile nóstre, ne pricinuiá multă pierdere impedecând, în partea aceea, acțiunea artileriei. Comandantul divisiunei a 4-a raportând impregiurarea Domnitorului, cerù autorisația de a face să dispară acel obstacol, respingēnd pe inamic de pe dēnsul. Căpetenia armatei române, apreciând necesitatea acestui atac parțial pentru a scuti trupele nóstre de repeđite și simđitóre pierderi, precum și spre a le permite desvoltarea artileriei și apropierea de întăririle vrășmașului, autorisá pe comandantul divisiunei a 4-a să procedă la esecutare.

Colonelul Angelescu A. își luá imediat dispozițiunile pentru a atacá redanul chiar în acea di. Batalionul a 2-lea (major Lecca) al regimentului al 13-lea de dorobanți, comandant loc.-colonel Petrovan, se află în ante-posturi. La 2 ore d. e. se aduse al 2-lea batalion (major Macri) al acestui regiment; și batalionul 1-iu (major Iarca) din regimentul al 5-lea de infanterie, loc.-colonel Fotea, fu pus ca susținere, împreună cu 1 secțiá a bateriei 1-a din regimentul al 3-lea de artileria. Celelalte 5 bataliōne ale brigadei Cantili erau în rezervă. La 3^{1/2} ore colonelul Angelescu A. dete ordinul de a se páși la atac, cu a căruí conducere fu însărcinat șeful de stat-major al divisiunii, loc.-colonel Voinescu Sergiu. La un semnal dat, tiralorii batalionului 2-lea din regimentul al 13-lea de dorobanți pornesc cu viuciune înainte și deschid focul asupra sentinelor inamice de cari se apropie când descoperiți, când ocrotiți de ori-ce depresiune de teren, de cel mai mic tufiș séu moșoroiu de pământ ce intēnesc în cale. Batalionul 1-iu al aceluiaș regiment urméză în liniá desfășurată, avēnd la drēpta compania 1-a care incongiurá flancul stâng al pozițiunii inamice; la stânga nóstră, și drēpta inamică, compania 3-a. După compania din centru urméză compania 2-a, cu drapelul regimentului. Anteposturile turcesci își descarcă armele și se retrag înaintea tiraliorilor asupra redanului; tabia Abdul-

Kerim, al cărui foc fusese până aci mai rar, își înteeșce canonada trimițând șrapnele asupra colonei de atac. Loc.-colonel Voinescu, în capul regimentului al 13-lea de dorobanți, se avântă cu densusul la asalt, susținut pe dreapta de batalionul 1-iu al regimentului al 5-lea de infanteriă de liniă, și înapoi de secția bateriei 1-a din regimentul al 3-lea de artileriă care își precipită focul. Bravii dorobanți intră în redan asvêrlindu-se cu baioneta asupra inamicului. Turcii fug spre reduta dinnapoi, acoperind inse, în retragere trupele noastre cu focuri de infanteriă, pe când reduta turcescă sporiă focurile tunurilor sale căror respundeau cu egală energiă bateriile noastre d'asupra Griviței. Indată ce trupele române intrară în redan, bateria a 3-a a regimntului al 3-lea de artileriă înainteză și începe a bate tărêmul dinnapoi spre a împedeca înnaintarea susținerilor turceșci; êr soldații noștri, sub direcțiunea oficerilor, se pun indată la lucru pentru a se stabili pe pozițiunea cucerită și a o întorce în contra inamicului.

Acest atac al infanteriei române — botezul seu de foc și prima ei luptă pept la pept cu vrășmașul — se severșise cu minunată vigore. Nu numai oficerii, și în fruntea lor inimosul conducător al asaltului, loc.-colonel Voinescu, fură la înălțimea nobilei lor sarcini, dar soldații, mai vêrtos, dovediră în ce țesetură trainică e urzită firea ostășescă a Românilui, și ce se pôte întreprinde cu densusul, bine povățuit. Dorobanții, a căror organizațiã, am avut prilej a spune într'alt loc, erã puțin prețuitã, arãtarã cã în ce priveșce vitejia, devotamentul și însușirile militare, ei pot să se punã alături de ori-ce trupe de liniã.

Artileria, în astã luptã ca în tôte impregiurãrile în cari luã parte în campaniã, manținu considerațiã ce începuse a-ș câștigã pentru sciința și destonia ei. Secțiã bateriei care insoți atacul și-l susținu înnaintând tunurile sale în câmp deschis până la 800 metri de focul inamic, și comandantul ei, locotenentul Hartel, își implini liniștit datoria fãrã a se turburã de glonțele cari cădeau în giuru-i lovind pe tinêrul dar hotãritul oficer de artileriã. Cu locotenentul Hartel mai erau oficeri rãniți în acest atac: cãpitãnul Morțun, din al 13-lea regiment de dorobanți, și locotenentul Marinescu, din al 5-lea de liniã; perderile nòstre se însemnau în tot la 16 morți și 113 rãniți.

Fericitã erã întemplantã cã dorobanții din județele Iași și Vaslui merserã la asalt alături cu frații lor Munteni, învêrtind împreună acum la 1877, și în focul dușmanului, vecinicã nedespãrțitã horã a unitãții naționale, ca în 1859, și la vîetã cu unire și la mörte cu 'nfrãțire!

La ora în care urmã acestã luptã în partea Românilor, detașamentul generalului Imeritinski susținea și densusul lupta pe aripa stângã. Am spus cã acest detașament se allã mai depãrtat de întãririle inamice decãt centrul și dreapta nòstrã. Pentru ca artileria detașamentului Imeritinski sã-și pótã desvoltã acțiunea asupra întãririlor turceșci dela Krișin, trebuia sã se apropie și sã se facã stãpãnã pe creștele Muntelui Verde, pe cari turcii își sãpaserã șanțuri și tranșee de unde căutau a ține în respect pe protivnici, și le pricinuiãu perdiți prin focuri de infanteriã. Comandantul armatei de Vest prescriise principelui Imeritinski a-și înnaintã trupele spre pozițiunile inamice, cum se făcuse la centru și la aripa dreaptã; și generalul Skobelev II fu însărcinat a respinge, cu ante-garda detașamentului, pe Turci de pe creșta din fața satului Brestoveț. Acest general înnaintezã la 4 ore d. a. regimentul al 5-lea de infanteriã (Kauga) avênd în rezervã regimentul de Estonia, asu-

pra creștei, dar bataliònele împinse de avêntul lor, trec de acestã creștã și dau peste glòte mari inamice cari se adunaserã pe a douã creștã, și primesc pe nãvãlitori cu un foc fòrte înteețit. Rușii sùnt nevoiți a da înapoi cu perdiți simțitòre: inse generalul Skobelev isbuteșce a se mântine pe creșta dintei și a-și stabili aci tunurile, adunându-ș rãniții până la ivirea noptii. Detașamentul Imeritinski perdù în acestã luptã ca la 900 òmeni.

(Va urmã.)

T. C. Vãcãrescu.

Poesii populare.

— Din comitatul Solnoc-Doboca —

Frundã verde din cãrare,
Drum la dël și drum la vale,
Drumul cãtrã dël îmi place.
Cela din dël mörte-mi face:
Cãci drãguța cea din dël.
Te iubeșce înzãdar. —
Dar drãguța cea din vale,
Te iubeșce cu 'nfocare.

Busuioac cu buciulic,
Spune-i bãdiți sã vie,
Ca sã-l vèd și sã me vèdã.
Cum zac de doru-i bolnavã.
Spune-i cã de n'a veni,
Blãstãmã-l-oi și-a muri.
Voi rugã pe sãntul sòre,
Ca sã-l ușce pe piciorè,
Și sã cadã 'n gãlbinare:
Rugã-m'oi la sãnta lunã,
La stele la vreme bunã,
Rugã-voi cãmpul cu flori,
Și anul cu serbãtori,
Acele tôte sã-l batã,
De-a minți ce-a đis odatã,
De nu ș-a ținè cuvêntul.
Sã nu-l primescã pãmêntul,
Și sã mörã cum nu mörè,
Nice om nici sburãtòre,
Cãt e lungul pe sub sòre,
Și sã mörã mörte grea,
De pe mine nu me vrè!

Tot îmi đice-a mea mãicuțã,
Sã me las de-a mea drãguțã,
Sã-mi caut una mai voinicã,
Cã cea de acuma-i prè micã,
Sã-mi caut una mai nãlțuțã,
Cã cea de-acuma-i prè micuțã.
Și nevêsta mititicã,
Face pita nedospitã; —
Maicã mãiculița mea,
Nu prè face vorbã rea.
Lasã-acum și dupã mine.
Decã vrei sã fie bine.
Facã pita nedospitã,
Eu nu-mi las pe-a mea iubitã,
Fie micã mititea,
Jur sã nu me las de ea!
Cãci mai bine flãmãndesc,
Decãt sã o pãrãlesc,
Și mai bine sã murim,
De cãt sã ne despãrțim.

Culese de:

Laura Veturia Mureșan.

Asămănări.

III.

Curcubul.

Furtuna grea a trecut, nouri grei învălindu-se ghem unii printre alții trec spre apus, de unde scilipește printre ei soroce, trimițându-ne melancolicul suris de ad'o, lăsând ca reflexul seu auriu să depingă chaosul nouriilor ca niște munți arzători.

De-odată străbate o rază pământul; reoglindindu-se acest fenomen de pe cer în grădina mea, iluminază acest petec de pământ, care stă încă în umbra furtunii trecute, cu un farmec deosebit. Ce privește minunată! cât de mult ne vorbește natura la inima noastră impresionabilă în astfel de momente și ne atrage în îmbrătoșarea sa.

Vină cu mine, iubit-o, vină afară la libertate! Cine s'ar lăsa închis singur în astfel de momente! Vină, să vedem câmpia liberă! Vezi, vezi colo spre nouri negri pe apă în sus, cum se înalță arcul păcii, reoglindind colorile în ordine întorsă pe nouri întunecați. Așa-i că și pe tine te învesește scena asta luminoasă, și tu vezi razele lucitoare, și cu tine încă sute de oameni privesc acest farmec. Și totuș — lucru deosebit — nici unul din ei nu-l vede tot unul și acelaș curcubeu; fiecărui apare el altfel; pentru fieșce-care apare și se finește el în alt punct, după cum stă privitorul între soroce și nouri, și încă mai mult, nici un muritor încă nu l'a ajuns, n'a pipăit locul, unde se finesc și resar razele lucitoare; de și ți se par aproape și fără multă ostenelă de ajuns, grăbești izădar la locul, unde stă el pe erbă strălucind în colori diferite — tu nu afli nimic.

Aparență strălucitoare, de ce te apropii de ea, de aceea fuge, tot părându-ți c'o ajungi lucind înaintea ta, fără ca s'o mai poți prinde ore când.

Nu ne înfătoșează ore acesta o asămănare atât de nimerită din viața noastră? nu ni se ivește o trăsetură atât de răsvedită și limpede din viața de toate zilele în sufletul nostru?

Ce e aceea, ce strălucește în colori cerești înaintea noastră, după ce alergăm fără răgaz, ce constă pentru fiecare în alt-ceva și în alt ceva o și caută, ce-l atrage pe fiecare, fără ca să potta rezistă și ce nimeni nu pôte ajunge? Ce e fericirea omenescă? Un curcubeu frumos lucitor, atât de seducător de departe, pe cât dispăre de grabă apropiindu-te de el, desfăcându-se în nimica, o aparență înșelătoare, pentru fiecare altfel formată, de toți dorită ca adevărată țintă și totuș pentru toți în veci departe și neajunsă.

IV.

Plantele din umbră.

Este o observațiune generală, ce am făcut-o eu și pe care au făcut-o mulți ca mine, cari nu trec fără a cugetă pe lângă flori și plante, că adecă toateș întorc frunzele spre soroce, se trag la lumină și aer, și lipsindu-le aceste, li se resucesc foile, se vestelesc și pier.

Plantele exotice, nu se întorc ele ore spre răsarit seu miédădi? Florile de pe straturi se plcă spre soroce, și chiar în închisore — în florării, — unde trăesc un traiu nenatural, ele sermane se plcă spre ferești, îmbrătoșând puțină lumină și soroce, prin care încep a-și resfoi frunzele și a-și desvöltă flóraea.

Dacă așă o plantă numai o crepătură, străbate prin ea, ca să guste aerul dător de viață și dulceta nefalsificată a luminei. La umblă cresc puține plante și acele sânt bolnave, palide, fără colori vii, cu puține frunze și trunchiu-i fără suc, care dau dovadă de pozițiunea lor nenaturală.

Numai crudul gust sensual l'a învățat pe om de-a-ș supune șie-și acesta cerință naturală pentru lumină și aer, suprimând toate în vegetațiune după gustul seu, așa d. e. suprimă el de timpuriu asparaga, acoperindu-o cu ole, ca să devină bolnavă și prin urmare fragedă; el legă frunzele salatei, pentru că astfel resfoindu-se ele din inimă și fiind lipsite de lumină și aer, devin mai gustoșe. Suprimându-le astfel desvöltarea lor naturală, își pregătește o bucătică bună.

Nesmintit că precum la plante lumina e de neapărată trebuință, așa și omului activitatea spiritului. Dacă nu-l oprește vr'o impregiurare impilătoare, spiritul omului nisuește încontinuu spre descoperiri noue, silindu-se a înțelege căldura binefăcătoare a adevărului, prin care-și desvöltă fructele sale folositoare. Acolo, unde lipsa, nevoia, clima și lupta pentru câștigarea pânei de toate zilele innădușesc ori-ce desvöltare a acestei porniri, unde stupiditatea innăscută se aședă ca negura nopții pe națiuni întregi seltătându-le asemenea ca în regiunea tropică ca și la eschimoși, tangește și se pierde ori-ce urmă de activitate spirituală, așa, încât nici n'ai crede, că aceste ființe se numeră între oameni. Aceste-s inse urmările triste ale configurațiunii pământului, în care trăesc.

Cât de revoltătoare e pentru o inimă simțitoare cruzimea egoistică a orientalului sensual, care prin gelosia și iubirea de sine fără margini deșădă o parte din ființele omenesci până la animal, suprimând în sermane femeii cu o ură draconică în tot chipul ori ce schinteie mai nobilă, ba detragându-le chiar ori-ce nisuință spre sciință, și ce e încă și mai mult, după inchipuirea lui religioasă, femeile nici de paradis nu pot face parte, făcându-le astfel să simțescă, cât sânt de inferioare și misere. Derogându-li-se astfel nemuritorul spirit, n'au prin urmare nici necesitate de desvöltarea și cultivarea lui, ca să le potta apoi întrebunță fără grijă spre mulțămirea capricielor și sensualității lor; ființe, care sânt create de dumnezeire ca și densii, având ca și ei în pieptul lor schinteia dumnezească a rațiunii, devin incapabile, fără energie și lucrătivitate spirituală, care le-ar pute nobilită.

Nu numai la orientali, ci și la noi se află încă, durere, mulți, cari-ș injosesc femeile atât de tare, încât n'au nici energie, nici nu desvöltă oreș-care activitate din propriul lor impuls, ținându-le de neapote a-și comunica cu ele ideile și întreprinderile lor.

Dară aici, ca și la toate în viață, natura se resbună grozav asupra acelora, ce nu-i observază legile sale.

Spiritul acestor femei, cari prin impilare și prejudeț sânt împiedecate a-ș satisface setea naturală după sciință și activitate spirituală pe cale drăptă, străbate prin mii de șuvaeturi vițioșe la ținta sa. Cabale și intrige sânt unicele ei ocupațiuni, pentru a căror reușită își consumă toate forțele intelectuale; fiindu-le numai calea acesta iertată, ele dau probe dîlnic de desteritatea, ce-o ajung pe calea acesta, făcând ca să se mire lumea, ce pôte un spirit degenerat, și cu toate aceste se lucrăză puțin, foarte puțin spre delăturarea reului, ba încă bărbați foarte apți se opun din interes și amor propriu cu vehemența cunoștinței, că și femeia trebuie să ocupe o poziție demnă de om.

Tristă sorte pentru spiritul omenesc, decât el, ca și plantele artificiale, trebuie să tângescă ori să degenereze, ca alții să-și potă satisface în liniște gustul poftelor sale.

Măriora Z. Petrescu.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și artistice. *Di Dumitru Teleor* a publicat la București un volum frumos intitulat «Flori de liliac», care cuprinde novele și schițe. — *Di Ionescu-Gion*, unul din redactorii «Românului», a scris un «Manual de poezică română» pentru usul clasei VI liceale, care în România s'a adoptat ca și carte didactică și care va apăre la 15 august, în București. — *Di T. Maiorescu*, însoțit de dnii Al. Djuvara, Paul Lindau și Lecomte de Nouy, a vizitat în săptămâna trecută Curtea-de-Arges. — *Di Ștef. C. Michăilescu* a scos de sub tipar la București un volum sub titlul «Incerări critice asupra învățămîntului nostru primar.»

Românii din munții apuseni. Anunțasem, că dnii Teofil Frâncu și George Candrea au publicat la București sub titlul acesta o lucrare etnografică. Cartea domnilor Teofil Frâncu și George Candrea, serie «Românul», este încă o probă despre admirabilul simțământ de conservare de care a fost animat în toate vecherile poporul românesc. În diferitele capitole ale cărții, scrisă după vechute, trăită de autori chiar în țera Moților, această probă strălucește în totă splendoarea ei. Moțul este acum ceea ce eră când, după domnia romană. — ei rămăseră singuri recunoscând formal și cu mândria propriei munténului, stăpânirea barbarilor. Autorii au scris fără nici o pretențiune, lăsând ca din sinceritatea espunerei lor să reieșă totă frumsețea și tot meritul lucrării. Sunt părți pe cari le-am fi voit mai amănunțite, mai complete, dar sunt părți unde dnii Frâncu și Candrea, cu minunată stăruință, au pus drept în picioare, în fața admiratorilor sei, pe Moțul său pe Crișanul, seu pe Românul băieș. În deosebi, partea III cu cele 8 ale sale capitole (Comuna munténă, numele de familie la săteni, calendarul munténului, datine, Nașterea. Nunta, Priveghiul și inmormântarea, descântece) ne dă cu o râvnită profusiune o mulțime de amănunte asupra cărora folkloristul se va opri cu nesăturată plăcere.

Di I. M. Rîureanu, unul din bătrânii profesori ai atător generațiuni de cetățeni români, a publicat în nouă edițiune șese din cărțile sale pentru tinerimea română de ambe sexe. A le cita titlurile: «Franklin-opere alese», «Privighiătorea», «Despre Datoriile copiilor», «Istoriore pentru copii», «Noue istoriore pentru copii», — este a reaminti tuturor o lume de plăcute și iubite reamintiri. Dela 1859, de când dl Riurénu dede prima edițiune a lui «Franklin-opere alese» și până la această nouă edițiune din 1888, nu este școlă română care să nu fi folosit vr'una seu mai multe din cărțile «Biblioteca de lectură» a meritosului profesor. Și cauza acestei afectuose favori de care în decurs de 30 de ani s'a bucurat și se bucură cărțile dlui Riurénu nu este alt decât buna morală, și nimerita alegere a istoriorelor, precum și stilul pe care autorul, la fiecare edițiune, a căutat cu neobosită stăruință a-l face astfel încât să fiă bine înțeles de copiii de cea mai fragedă vîrstă.

Un volum de dl Odobescu. A apărut la București într'un volum de lues, lucrat cu multă artă, «Atheneul român și clădirile antice cu dom circular», conferință ce a ținut-o dl Al. I. Odobescu astă érnă când s'au deschis seriile de conferință în noul Atheneu din București.

O carte de școlă. Librăria Șaraga din Iași are meritul d'a publica multe cărți românești, între cari unele se află și de valoare literară. De curënd erăș a scos la lumină o scriere: titlul acesteia este «Introducere în istoria limbei și literaturii române» de dl Al. Philippide. Noi încă n'am văduț-o, căci de-un timp încöce librăria Șaraga, uitându-și interesul seu, nu ne mai trimite edițiunile sale.

Broșuri noue. *Di Alesantru D. Dinga* a publicat la Geneva, de unde colaboreză și la «Familia», o broșură sub titlul «L'hérédité des instincts, des passions et des sentiments» (Moștenirea instinctelor, pasiunilor și sentimentelor.) — *Di Chiru* a publicat la București o broșură sub titlul «Cugetări asupra cesțiunii agrare.» — *Di Ioan Ioanide* a dat la lumină tot acolo o scriere intitulată «Onörea seu desonörea pe acelaș nivel.» — *Rescola țöranilor* e titlul unei broșuri ce a publicat la București dl N. Vrabiescu.

Cărți oprite. Ministerul regese unguresc de culte și instrucțiune publică a oprit să se întrebuinteze în școlile Ungariei următorele cărți: 1. «Elemente de geografă comparativă» pentru clasele inferioare și mijlocii de gimnasii, școle reale și alte școle coordonate, edată în Cernaăuți, 1882 de Samuil V. Isopescul. 2. «Curs elementar de istoria universală» pentru clasa I. II. III a școlilor secundare, de Ioan Marescu, edată în București. 3. «Wandkarte von Europa» entworfen und gezeichnet von B. Kozenn: (Wien u. Olmütz, Verlag von Eduard Hölzel.)

Diaristic. *Fulgerul* se numeșce un diar apărut la Iași; care nu aparține nici unui grup politic. — *Buzăul* este titlul unui nou diar politic, care va apăre de doue ori pe săptămână în orașul cu numele diarului.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Teatrul Național din București a ajuns în anul din urmă în o stare deplorabilă. Spre a face capët decadenței rușinöse, noul ministru de culte și instrucțiune publică, dl T. Maiorescu, a conchiemat o anchetă, care să studieze starea aceluia teatru și să facă un proiect pentru îmbunătățirea lui. Ancheta această ș-a terminat lucrarea și dl inspector Constantinescu ș-a depus raportul. Repetăm și cu asta ocaziune propunerea noastră, care singură pote salva Teatrul Național din București. Să se invite dl V. Alesandri a primi sarcina de director general. După părerea noastră sistemul de societari ar trebui sistat, toți actorii să aibă plată fisă și subvențiunea să se urce.

La Brașov Reuniunea română de gimnastică și cântări a dat în sâmbăta trecută o convenire colegială în sala otelului Nr. 1. Programul esecutat cu asta ocaziune de corul de dame și bărbați, sub escelenta conducere a dirigentului-profesor dl N. Popovici, a fost următorul: 1. R. Schumann: «Viéta țigănescă», pentru solo, cor și piano. 2. N. Popovici: «Patru cântece populare», arangiate pentru cor miest. 3. A. Thomas: «Duo», pentru sopran și bariton din opera «Hamlet.» 4. C. Kreutzer: «Finea actului I» din opera «O nöpte în Granada.» 5. N. Popovici: «Hora dobrogenă», pentru cor miest și piano. Acest program interesant a fost esecutat precis, störnind aplausele publicului. Duo cântat de dna Carolina Lengeru și de dl Nicolae Popovici a încântat tot publicul. Asemenea a fost intimpinată cu căldură și compoziția dlui N. Popovici «Hora dobrogenă.» Acompaniamentul pe pian a fost ținut de dșöra Marița Bömbön, cu multă artă. După concert urmă dans, care ținü până diminéta.

Musicalii noue. Negustoria musicală N. Cosma din Iași éraš ni-a trimis câteva compoziții românești.

Etă titlul lor: »Nopti întregi« vals pentru voce și pian, cuvintele de C., musica de Carol Decker, edițiunea a 2-a, dedicațiune dşorei Clairette Theodor, preţul 1 leu și 50 bani; »Polca nr. 13«, pentru pian, de G. Philipescu, edițiunea a 2-a, preţul 1 leu; »Lucrăria Polca«, de Corneliu Codrescu, preţul 1 leu; »Marie« polca mazurcă, de Carol Decker, dedicată dnei Maria Târnovean, preţul 1 leu.

Teatrul Teodorini din Craiova. construit de nou cu cheltuiela dşorei Elena Teodorini, se va inaugura în septembrie viitor. Atuncia renumita cântăreță va sosi la Craiova, însoțită de o prima-donă și de un tenor, cu al căror ajutor va da concerte.

CE E NOU?

Sciri personale. Maj. Sa regele a dăruit câte 150 fl. pentru bisericile gr. c. române din Dumbrava și Iosip. — *Părechia moștenitoare de tron* a vizitat țările trecute Croația, de unde a trecut în Bosnia, fiind pretutindene primit cu entuziasm. — *Dna Borgovan și dşora Sabina Boer* au propus anul acesta lucrul de mână fetițelor din școala română din Gherla. — *Dl Iosif Pop*, subjude la judecătoria din Săini, a fost numit jude la tribunalul din Sătmăr — *Dl V. Maniu*, membru al Academiei Române, va fi numit președinte al curții de apel din Galați. — *Dl V. Măndrean*, fost profesor la Caransebeș, ăr acum la școala normală de institutori în București, a fost numit director al acelei școle. — *Dl Iosif Gitye*, fabricant de pluguri în Oradea-mare, a obținut la expozițiunea cooperativilor români în Craiova, diplomă de onoare și medalie de aur. — *Dl dr. Ioan Neagoe*, medic în București, a fost trimis de guvernul român în străinătate, ca să studieze bola pelagra.

Hymen. *Dl dr. Constantin Radulescu*, medic în București, fiul dlui C. Radulescu avocat în Lugos, la 2/14 iunie ș-a serbat cununia cu dşora Zoe B. Boerescu, nepota dlui C. Boerescu și a dōmnei Eufrosina G. A. Gherman. Celebrarea cununiei religioase s'a făcut cu mare pompă, la București în biserica Domnița Bălașa, după mieđădi la 4 ore. — *Dl Ioan Stoica*, profesor de preparandie în Blaș, s'a fidanțat cu dşora Teresia Corvin în Orăștie.

Asociațiunea transilvană va ține adunarea sa generală în anul acesta la Abrud, în 5 august, unde se convocă încă de acum, în lipsa de președinte, de cătră dl George Barițiu și de cătră secretarul II dl dr. I. Crișan. În adunarea acesta trebuie să se alegă și președinte și vice-președinte, fiind că dela cea din urmă adunare generală amēndoi (Cipariu și Bologna) au murit.

Școala de fete a Asociațiunii transilvane. Esamenele se vor ține în țările de 27, 28 și 29 iunie st. n. Comitetul va fi represintat la esamene prin delegatul seu în afacerile școlare, dl profesor seminarial Ioan Popescu, în preșința comisiunii esmise din sinul comitetului în persoanele dlor G. Barițiu și Macelariu. Esamenele se vor incheia prin esecutarea unei cântări de tōte elevele, directorul va rostii o cuvântare, apoi se vor ceti cataloģele elevelor și se vor împărți testimoniile.

Regina României între copii. După cum anunțăm și noi în nr. trecut, regina României a dat în duminica trecută o serbare copiilor, în costume din secolul al XVIII, în grădina dela Cotroceni. Serbarea a reușit foarte bine, căci și timpul a fost potrivit. Costumele drăgălășe, cele mai multe franceze, câteva și românești, încântară pe toți. Pe când sosi regina, copiii erau deja adunați și-i formară un cortegiu plin de farmec până la chiosc. Acolo îi așteptau mii de jucării; împărțela începū și cu dēnsa și țipetele de

bucurie. Regina privia copilașii cu suris de adâncă fericire. Buletul, gimnastice, jocuri de păpuși, cameră obscură cu minuni de tot felul, călușerii, lăutarii făceau ca copiii să alerge când colo când colo. Regele, ca și regina, a stat până la sfērșitul serbării. Regina, spune »Românul«, ără numai a invitațiilor și a invitatei sale. O marchisă de vr'o patru-cinci ani o ținea de mână, un duce i se acățase de rochie, un *petit abbé* alergând după jucărie, o călcă pe rochie. Tabelul ără induișător. Fotografii Mandi a luat peste 20—30 de probe.

Impăratul Frideric III a murit. Națiunea germană ărăș a îmbrăcat doliu. În timp scurt ingrōpă pe al doile împărat. Impăratul Vilelm a murit la 9 martie an. c. și ătă telegraful ne anunță, că următorul seu, împăratul Frideric III, a încetat din viață în Potsdam la 15 iunie, la 11 ore înainte de mieđădi, în etate de 57 ani. Este mare pierderea Germaniei, dar jalea ei se resfrânge asupra întregii lumi civilizate, căci mōrtea crudă a răpit pe un domnitor liberal, care și 'n timpul scurt de 98 de țile cât a domnit, ș-a atras simpatia tuturor ōmenilor de bine. Mōrtea lui n'a venit neașteptată, a trecut anul de când o bolă incurabilă, racul, i consumă puterile. Timpul cât a stat pe tron a fost un adevărat martiriu și el va rămâne pentru totdeuna o figură legendară în istoria germană.

Școalele în archidieceza Sibiu. Din raportul comisiunii bisericești presintat sinodului vedem, că școlele populare cu caracter confesional gr. or. au fost în archidieceză în decursul anului 1886—7 în 821 comune. În decursul anului s'au înființat edificii de școlă în 20 comune. Școle la a căror susținere contribuie și alte confesiuni și cari în rapōrte ocură ca școle comune sūnt 63. Școle comunale și de stat sūnt în 80 comune bisericești. Invēțatori au fost în 1886—7 cu totul 858, 279 absoluți de pedagogie, 183 absolvenți de cursul clerical, ăr 397 au avut pregătiri de clase gimnasiale, respective populare, pe lângă practică. Salariile solvite la invēțatori în intręga archidieceză dau suma de 149.554 fl. 18 cr. În termin mediu vine pe un invēțator 170 fl. Față cu anul precedent dotațiunea invēțatorilor e mai mică cu 1359 fl. 65 cr. Suma copiilor obligați a cercetă școala este de 85,091; au cercetat școala în semestrul I 51,845 seu 60%. Față cu anul precedent se arată la copiii obligați a fecventă școala o creșcere de 1745, la cei cari au cercetat școala o creșcere de 432. Edificii școlare proprii sūnt 639, inchiriate 141; dintre acestea 538 corespondătoare și 242 necorespondătoare. Grădini de pomărit au 472, ăr intocmiri pentru gimnastică 209 comune bisericești.

Doctoresă română la Paris. Dşora Conta, sora regretatului Vasile Conta, doctoresă în medicină dela facultatea Montpellier, s'a stabilit la Paris. Dşora Conta face acum parte din comitetul de redacțiune al »Revistei științifice a femeilor«, împreună cu dnele doctorese în medicină Kraftt, Rosa Pérée, cu dşorele Edwards, internă a spitalelor, Chenu licențiată în științele matematice, dna Brès doctoresă în medicină și dna Simonnet bacalaurētă în științe și profesore de fizică.

Un inginer electro-tecnio român. Cetim în »Telegraful« din București: Dl Iōn Ch. Anastasiu, compatriotul nostru, inginer mecanic și electro-tecnio, care a instalat lumina electrică în Residenz-Theater din Berlin, a fost chemat din Berlin la Bruxelles de cătră renumitul fabricant de arme H. Pieper. Cu ocazia expoziției universale, ce va avē loc la Bruxelles, dl H. Pieper a concurat cu mai mulți fabricanți electrici, pentru iluminarea unui aquarium și a grădinilor expoziției prin lumină electică și a izbu-

tit in concurs. Atunci dl H. Pieper se adresa in Berlin la societatea generală de electricitate, vechea societate Edison, cerându-i un inginer instalator competente, pentru a efectua opera de care vorbim, și societatea berlineză recomandă pe compatriotul nostru I. C. Anastasiu. Acest tânăr muncitor și talentat lucră la greua operă ce i s'a incredințat, singur și fără control. Felicităm pe tânărul I. C. Anastasiu, și îi dorim succes in întreprinderile sale.

Delegațiunile s'au intrunit la 8 iunie in Budapesta. Bugetul comun prezintă o sporire de aproape 5 milioane florini, din cari 4.200.000 cad asupra bugetului resbelului. Pentru pușcile de repetițiune 13.300.000 fl., pentru provinciile ocupate 4.400.000 fl. Creditul extraordinar al ministerului de rebel se urcă la 47.300.000 fl., din cari 29.700.000 fl. pentru măsuri urgente. Din acesta sumă s'au și cheltuit 16 milioane; guvernul cere autorizațiunea de a cheltui restul, in cas de trebuință grabnică.

Dela dietă. Casa deputaților a desbătut și primit proiectul de lege privitor la regularea »Porții-defer.« Sub regulare este a se înțelege delăturarea stâncelor cari se află p'acolo in alvia Dunării și cari împedecă navigațiunea. Delăturarea stâncelor dară va avé însemnătate mare din punct de vedere comercial, fiind că atunci vor puté comunica și vase mai mari pe Dunăre in sus.

Adunări învățătorești. Reuniunea învățătorilor români gr. c. din *giurul Gherlei* va ține adunarea sa generală in anul acesta in Iclodul-mare, protopopiatul Lojardului, in a 3-a zi de Rusalii. — Subreuniunea învățătorilor români gr. or. din protopopiatul *Sebeșului-săsesc* va ține adunarea sa generală in comuna rurală Pianul-superior la 16 și 17 iunie n. Cu asta ocaziune învățătorii Z. Mureșan, S. Roșu și alții vor ține prelegeri teoretice și practice. — Comitetul Reuniunii învățătorilor români gr. or. din *districtul Zarand* își va ține ședința la 9 iulie in Brad in sala gimnasiului de acolo. — Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români *selăgeni* se va ține est-timp in 2 iulie n. in comuna rurală Ortelec, unde s'a convocat de vice-presedintele Gavril Trif.

Oglinda lunei. *Mărtea împăratului Germaniei* preocupă acuma lumea întrégă. Catastrofa a urmat repede. Împăratul mutându-se din Charlottenburg la Potsdam, se făcu o grabnică schimbare in bôla lui: resuflarea i se îngreună, nu mai putu mânca, astfel încât medicii vëdură că nu mai este mântuintă. Împăratésa care l'a ingrigit ziua nôptea in tot timpul bôlei, a stat necontentit la patul lui. La 14 l. c. bolnavul își perdú tôte puterile, nu mai simți nici o durere și-l cuprinse un somn, din care numai din când in când se deșteptă. In sfârșit mărtea se îndură și la 15 l. c. la 11 ore inainte de miédăși i stinse in-cet viéta. Faptul din urmă al reposatului împărat a fost scrisôrea ce a adresat ministrului de interne Puttkammer, invitându-l să stărue ca alegerile să fie libere. Ministrul ș-a dat dimisiunea, pe care împăratul a primit-o, conferindu-i totodată marelle cordon al ordinului de casă Hohenzollerian. Faptul e foarte important, căci Puttkammer e cumnat cu Bismark. Care va să dică, s'a făcut o pornire spre liberalism. Dar ce va urmă acuma? Următorul seu, noul împărat Vilelm II, nu e cunoscut ca aderent al libertății. — *In România* se tac alegerile municipale; guvernul, fireșce, prototindene invinge cu mare majoritate.

Serbările din Bologna pentru a 800-a aniversare a universității de acolo, s'au inceput la 10 iunie și s'au incheiat la 15. In ziua primă a fost primirea solemnă a studenților dela universitățile italiene și st răine de cătră comitetul studenților bolonesi. La 11

iunie s'a făcut desvêlirea solemnă a monumentului pentru Victor Emanuil, in prezința regelui și a reginei. La 12 a fost serbarea întemeiării universității din Bologna in curtea gimnasiului superior, la care serbare a asistat și părechia regală și rectorul, precum și poetul Carducci și alți profesori străini cari au ținut discursuri. Ziua s'a terminat printr'un banchet al profesorilor. La 13 s'a împărțit diplomele persônelor numite doctori onorari, cu care ocaziune profesorul Genevi a ținut un discurs. La 14 s'a ținut o festivitate in onôrea lui Galvani. Regele și regina Italiei au' ramas in Bologna in timpul dela 10 până la 14 iunie. La serbări au fost represintate 81 de universități străine și 18 italiene prin 274 profesori, Austria cu 20 de represintanți și din Ungaria s'au trimis câțiva profesori. Universitatea din București a fost represintată prin dl A. I. Odobescu, cea din Iași prin dl Nicolae Ionescu. Și studenții celor doue universități române au ales represintanți. Dintre festivități a fost foarte imposantă primirea studenților. După amêdi au mers studenții, insoțiți de o colosală mulțime de ômeni, la gară, spre a intimpină pe delegații francezi. Scena acésta nu se pôte descrie. Studenții germani s'au ureat in aceleași trăsuri cu cei francezi și au trecut braț cu braț prin oraș. Studenții italieni au desprins caii și au tras ônșiși căruțele.

O gramatică țigănescă. In editura academiei de sciințe unguresi a apărut o gramatică țigănescă sub titlul: »Romano cibachero sicla riba«, scrisă de archiducele Iosif. Cartea cuprinde o mulțime de date cu privire la etnologia, istoria, poesia, arta, musica și literatura țiganilor. In Ungaria trăesc după datele din acésta carte, 79.393 țigani, dintre cari după confesiune majoritatea de 24.000 sânt greco-orientali. Princesesa rusă Gangarni și contesa Tolstoi sânt de origine țigani. Cartea acésta se va edă și in limba francesă.

Congresul dela Kiev. Dilele acestea se va deschide in Kiev un congres al slavilor, pentru a serbători aniversara de 900 de ani a lui Metodiu și Ciril. Generalul Ignatieff, care e chemat să presideze, a refusat până acum. Părerile sânt anume foarte deosebite asupra caracterului serbării și a resoluțiunilor ce sânt de luat. Unii Ruși sânt foarte șovinisti și voesc să se ia resoluțiuni fantastice, cei mai mulți inse pledéză pentru o serbătorire cumpătată și pentru declarațiuni prin cari să nu se simtă nimeni amenințat. Generalul Ignatieff nu va merge la Kiev, decât după ce o înțelegere se va fi făcut intre aceste opinii. Slavii de sud încă vor participa la congres prin represintanți de ai lor.

Prețurile tutunului și ale țigărilor s'au urcat dela 1 iunie a. c. in mod insemnat. Tocmai prețul celor mai căutate soiuri de tutunuri și de țigări este mai tare urcat. Țigările scurte de 2 cr. costă de aci incolo 2½ cr.; prețul așă numitelor »Portorico«, »Havanna«, »Britanica«, »Trabuco« și »Virginia« s'a urcat asemenea c'un ½ cr. pe bucată. »Cuba« de 4 și de 5 cr. și »Regalitas« s'au scumpit cu 1 cr. pe bucată. Tot cu 1 cr. s'a scumpit și »Portorico« de specialitate, ér prețul țigărilor de specialitate »Trabuco« s'a urcat dela 8 cr. chiar la 9½ cr. Dintre soiurile ordinare de tabac se va vinde in viitor cel de 11 cr. cu 13 cr., cel de 53 cr. cu 63 cr., cel de 22 cr. cu 24 cr. și cel de 32 cu 36 cr.; dintre soiurile mai bune tutunul ardelean de 13 va costă 15 cr., cel de 92 s'a urcat la 1 fl. 10 cr., cel de Herțegovina dela 1 fl. la 1 fl. 20 cr. și calitatea »Kir« dela 1 fl. 5. la 1 fl. 25 cr.

Șori scurte. La Blaș tinerimea studiosă a aranjat sâmbătă, la 9 iunie, petrecere de vëra, in ber-

cul mitropolitan; vinitul a fost destinat pentru scop filantropic. — *In ziua de 3 septembrie* a. c. se va ține în București un concurs pentru luarea a două burse din 14,400 lei ce defunctul D. Poenarescu a lăsat pentru a se trimite în străinătate doi tineri ca să-și completeze studiile în ramura agriculturii. — *Muncitorii din Transilvania*. Români mai mulți și Unguri, cu femeile și copiii lor, vin, ȕice »Democratul« din Ploiești, neconținut în țară, în mare număr, pe calea Brașovului, și de aici apucă spre câmp: unii cătră București și alții cătră Buzău. — *Monumentul lui Columb* s'a desvéluit la 1 iunie în Barcelona; la serbare a asistat și regina Spaniei. — *Bugetul României* pe 1888—89 nu prelininează nici un deficit, căci veniturile sânt tocmai egale cu cheltuelile. — *La Iași* se va da la 23, 24 și 25 iunie n. o serbare populară în grădina Copoului; venitul este destinat pentru sporirea fondului pentru redicarea statuei lui Miron Costin. — *Linia ferată Belgrad-Sofia* se va deschide, după cum scriu ȕiarele, la 15 iulie. — *In arhidiocesa Sibiiului* pentru facerea esamenului de calificăiune invetătoreasc în anul acesta s'a fiesat ȕilele dela 30 iunie v. și cele următore. — *Lucrările de regulare* a grăniței între Ardeal și România s'au început la 15 l. c. — *Di căpitan Dimancea* din armata română va plecă în curënd în Englitera pentru fabricarea revolverului seu, care după cum se șcie s'a adoptat pentru armata română. — *Sinodul din România* a decis să se procedă grabnic la întocmirea unui proiect prin care să se îmbunătătescă sörtea preoților de mir. — *Dela Boroșineu* până la Cermeiu, în comitatul Arad, se va construi cale ferată; concesiunea s'a și dat. — *Ministrul de honveȕi* a trimis diferitelor autorități ordinul pentru esecutarea legii relative la conchiemarea estra-ordinară a rezerviștilor, precum și a celor din reserva de întregire. — *La Deva* și 'n pregiurime a fost în sęptemăna trecută o vigelie grozavă împreunată cu grindină cât o nucă de mare. — *Filoxera* s'a constatat și 'n viile din impregiurimile Timișorei. — *Dela Caransebeș la Huteg* e vorba să se clădescă o cale ferată vicinală, de cătră mai mulți propietari, cari ar creă prin acții capitalul trebuincios.

Necrolog. *Grigorie Serbu*, preot gr. or. c. r. milit. în pensiune, a murit la Lipova, în 5 iunie, în etate de 67 ani.

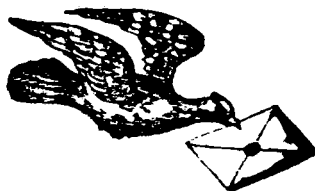
Pentru dómne tinere.

Scóterea petelor. Chemia modernă dá femeilor diverse mijloce, pentru de a scóte petele și anume: petele de colorii de oleiu nu se mai scot ca mai înainte, cu terpentin, ci de tot simplu cu cloroform. Intrebuințarea lui este fórté ușoră: uȕi un petecuț curat cu cloform, freci pęta cu el, și vei vedé, că pęta indată se duce. Petele de oleiu, de furnis, de rășină, de grăsimé seu unsóre de duhot și de smólă le scóte din tóte materiile prin benzin. il lași să se volatilizeze bine și decumva ar mai rămâné pete, atunci întrebuințezi apă puțin subțiată de săpun, care se preparéză din așa numitul săpun venețian. Petele de parafin și de stearin se scot cu alcohol tare, pe când petele de tot roșie le stropești cu benzin și apoi substanța de tot muiată o sgării cu grije cu unghia. Petele de zăhar, de flegmă, de cleiu, de scrobélă, de făină și de altele se duc spélându-le numai cu apă caldă, în care se pune ceva săpun venețian. Tot asemenea purcedem și cu petele de sänge, eventual trebuie să mai adaugem o soluțiune de acid de zăhar seu acid ocsalic. Dęcă se fac petele în materiă albă de póme, de vin roș, de cernélă roșă,

atunci să spélăm materia cu acid sulfuric fórté subțiat seu cu apă ferbinte de clor; dęcă avem astfel de pete în materii de lână, de bumbac seu de mętase, atunci le spélăm cu spirt subțiat de salmiac seu numai cu apă calduță de săpun seu cu săpun venețian. Sânt măsgălite aceste materie cu cernélă alizarină, să le spélăm, pe cât iértă colórea adevérată, cu acid subțiat de vin; petele de cernélă de alizarin în materiă albă se scot spélându-le cu apă ferbinte de clor. Petele de rugină seu de cernélă de gogóse și care cuprind și fer, le scótem, din materiă albă cu acid ocsalic ferbinte, cu acid de sare fórté subțiat, pe care mai presărăm aschii de cusitor, din materii de lână seu de mętase le scótem prin aplicarea repetită de acid subțiat de lámăiă. La mętase orice ajutor este în deșert și orice încercare ar mări reul mai tare. Petele de leșiă, de var și peste tot de alcalii le scótem din materiă albă prin spélare cu acid subțiat de oțel, din lână și din mętase cu acid subțiat de lámăiă. Din materii de tot felul putem scóte petelele de bere numai prin spélare cu puțină sodă cristalisată. Pete de sudóre le putem scóte printr'o amestecătură ce se compune dintr'o parte din spirt de salmiac, trei părți alcohol și trei părți eter sulfuric.

A păstră carnea véra. Șcim că în timpul căldurelor mari de peste véră, carnea se păstréză greu, lucru fórté incomod pentru cei ce stau la țară, unde nu-ș pot reinnoi proviziunile lor așa repede ca cei din orașe. În privința acestă un econom recomandă în »Gaz. Săt.« un mijloc fórté bun pentru conservarea carnei. Acest mijloc constă în a se pune carnea în vase de pământ, a se pune un bolovan peste dęnsa, a se umplé vasul cu lapte acru și a se ținé în pivniță. Carnea astfel păstrată nu numai că nu se strică dar, dęcă să scóte peste 9 ȕile și se spélă, n'are cel mai mic miros.

Poșta Redacțiunii.

Te-ai dus. Bine corésă, s'ar puté publică, dar astfel în unele locuri e grea de înteles. În asemenea poesie ideile au să curgă limpede una din alta; forma trebuie să fie netedă, rime rele și forțate ca »impreună« cu »totdęuna« să nu conturbe melodiă ritmului.

Celuu și Clodia. Mai târȕiu, când vom avé loc în fóie și timp ca să mai îndreptăm stilul în multe locuri greșit.

Călindarul sęptemănei.

ȕiua sępt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Dumineca 7 a Sf. Parinti. Ev. dela Ioanu c. 17, st. 1, gl. 6, a inv. 10.		
Duminecă	5 Mart. Dorothea	17 Rainer
Luni	6 Par. Visarion	18 Arnulf
Martți	7 Mart. Teodot	19 Leontina
Mercuri	8 Teodor Strat.	20 Laura
Joi	9 Archiep. Chiril	21 Aloisiu
Vineri	10 Par. Timoteu	22 Achatius
Sămbătă	11 Ap. Bart. si Barnav	23 Basiliu

Totodata rugăm cu stăruintă pe aceia cari încă nu ș-au plătit abonamentele, să binevoiescă a le achită, căci ne apropiăm de sfęrsitul semestrului și după cum amunțarăm în mai multe rânduri, noi numai cu abonamente plătite regulat înainte putem susținé fóia. Cei ce nu vreu seu nu pot plăti regulat, să nu mai cęră dela noi jertfe imposibile, ci facă-și datoria, ori să ne înna-poeze fóia, căci astfel de »abonați« numai ne incurcă.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Húgel în Oradea-mare.